

4 Genetisch gemodificeerde organismen

4.1 Diervoeders

Het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen (GGO) in diervoeders, van voeders die GGO bevatten of van producten afgeleid van GGO is toegelaten in zoverre het GGO in kwestie in Europa toegelaten is.

De aanwezigheid van een GGO in een diervoeder moet vermeld worden op het etiket in nauwkeurige bewoordingen zoals voorgeschreven in de wetgeving van zodra het gehalte aan GGO hoger is dan 0,9 % of wanneer deze aanwezigheid kan beschouwd worden als toevallig of onvermijdbaar.

Analyses van GGO in diervoeders

	Aantal monsters	Conform
Grondstoffen	88	100 %
Mengvoeders	21	100 %

Gelet op het toegenomen, bijna courante gebruik van GGO door veevoederproducenten werden de documentencontrole in verband met de traceerbaarheid van GGO en de maatregelen genomen tot het vermijden van kruisbesmetting tussen GGO en niet-GGO systematisch opgenomen in de te controleren aandachtspunten in de sector voor diervoeders en bij de documentencontroles van de diervoeders zelf.

4.2 Levensmiddelen

Accidentele GGO-verontreiniging van lijnzaad ingevoerd uit Canada

In september 2009 werd België via het Europese snelle waarschuwingssysteem (RASFF) op de hoogte gebracht van de vaststelling door de Duitse overheden van een verontreiniging met transgeen lijnzaad van bepaalde bakkerijproducten. Uit het onderzoek en de uitgevoerde analyses bleek dat de verontreiniging werd veroorzaakt door ladingen uit Canada ingevoerd lijnzaad, accidenteel verontreinigd door transgeen lijnzaad, dat in Canada toegelaten was tot in 2001.

De verontreiniging bedroeg ongeveer 0,01 % (minder of gelijk aan 1 korrel op 10.000). In België werden in 2009 48.000 ton lijnzaad en lijnkoeken afkomstig uit Canada door het FAVV geblokkeerd. De uitgevoerde analyses hebben de aanwezigheid van transgeen lijnzaad in een deel van de scheepslading bevestigd.

Sinds 29 oktober 2009 hebben de Canadese overheden, in overleg met de Europese Commissie, een bemonsterings- en analyseprotocol ingevoerd om de export van lijnzaad naar de Europese Unie te hernemen mits de garantie dat geen GGO-verontreinigd lijnzaad aanwezig is. De Europese producenten, en voornamelijk de Belgische producenten van lijnzaadolie zijn voor hun fabrieken sterk aangewezen op deze Canadese leveringen.

Rekening houdend met het feit dat het probleem van reglementaire aard is (nultolerantie) en dus geen bedreiging vormt voor de volksgezondheid, pleit het FAVV toch voor een aanpak waarbij partijen lijnzaad en lijnzaadkoeken (residuen van de extractie van olie) bestemd voor diervoeding vrij moeten zijn van GGO. Indien dit niet het geval is, worden de betrokken producten naar het land van oorsprong of naar een derde land dat dergelijke producten aanvaardt (13.000 ton einde 2009). Het terugroepen van de producten uit de handel is in het kader van de bescherming van de volksgezondheid niet gerechtvaardigd en wordt aan de betrokken operatoren overgelaten.

De controle van genetisch gemodificeerde organismen (GGO) in levensmiddelen werd ook in 2009 verdergezet en blijft toegespitst, nog steeds gericht op soja, maïs en rijst, maar ook op het lijnzaad CDC Triffid - FP 967, aan het einde van 2009.

Zoals de vorige jaren zijn de controles, overeenkomstig de Europese wetgeving, vooral gericht op de naleving van de etikettering van producten die GGO of afgeleide producten van GGO bevatten en in het bijzonder:

- het verbod op het gebruik van de GGO of ervan afgeleide producten die niet werden toegelaten in de EU
- de verplichte etikettering wanneer de aanwezigheid van het GGO groter is dan 0,9 % van het ingrediënt
- de verplichting om in geval van afwezigheid van een adequate etikettering, te kunnen aantonen dat wanneer bij aanwezigheid van een GGO of ervan afgeleid product aan een gehalte lager dan 0,9 %, het gaat om een toevallige of accidentele verontreiniging.

Ondanks de Europese versoepeling van de controlemaatregelen voor rijst LL Rice 601 afkomstig uit de Verenigde Staten, blijven controles in de plaatsen van binnenkomst in de EU echter noodzakelijk. In 2009 werden 3 documentencontroles in de plaatsen van binnenkomst uitgevoerd. Alle resultaten waren conform.

Hoewel de controle voor LL Rice 601 niet verplicht is in de sectoren van de verwerking en distributie, heeft het FAVV toch controles uitgevoerd in deze sectoren.

Als gevolg van een toename van het aantal vaststellingen van deze GGO in levensmiddelen in 2007 en 2008 is rijst BT63, geproduceerd in of afkomstig uit China, aan een verscherpte controles onderworpen. Ook in 2009 is het aantal vaststellingen blijven toenemen. Bt 63 werd 14 keer gecontroleerd bij import op documenten; alle controles waren conform.

Verwerking van levensmiddelen

Ook in 2009 werd net als in 2007 en 2009 geen enkele non-conformiteit op het vlak van etikettering of de aanwezigheid van een verboden GGO vastgesteld bij de monsters in de sector van de verwerking. Dit ondanks de strengere controles in vergelijking tot 2008.

GGO analyses van ingrediënten en levensmiddelen bemonsterd bij fabrikanten

	Aantal monsters	Minder dan 0,1 % GGO	Gehalte GGO tussen 0,1 % en 0,9 %	Meer dan 0,9 % GGO
Rijst (granen)	2	100 %	0 %	0 %
Soja en ingrediënten op basis van soja (granen, zetmeel, graanmeel, vetten, eiwitten)	44	100 %	0 %	0 %
Maïs en ingrediënten op basis van maïs (graan, graanmeel, zetmeel, gries)	43	100 %	0 %	0 %
Vlaszaad (graan, samengestelde bloem)	1	0 %	100 % (niet kwantificeerbare sporen)	0 %
Totaal	90	98,9 %	1,1 %	0 %

Toegelaten genetisch gemodificeerde soja (soja RR toegelaten in de EU) werd 2 maal gevonden, echter onder de kwantificeringsgrens van 0,1 %. Het werd niet ontdekt bij de tegenanalyse. Dit bevestigt een afname van het aantal RASFF-waarschuwingen in 2009. Er werd een spoor gevonden van genetisch gemodificeerde maïs in meel dat werd geanalyseerd om GGO soja op te sporen, zonder mogelijke kwantificering.

Sinds de RASFF-waarschuwing omtrent GGO lijnzaad, maakt dit deel uit van de screenings voor GGO's. Er werd GGO lijnzaad ontdekt in een monster met lijnzaad dat werd onderzocht in het kader van een RASFF.

In 2009 was er, behalve het voorval met lijnzaad, geen niet-conformiteit in verband met GGO's in de verwerkingssector, geen enkel monster bevatte tussen 0,1 % en 0,9 % GGO's, in tegenstelling tot 2008.

Distributie van levensmiddelen

De controle van rijst wordt voor het eerst toegevoegd aan het controleplan van 2009; net als in 2008 werd rijst LL Rice 601 of Bt 63 niet vastgesteld.

Net als in 2007 en 2008 werd evenmin een non-conformiteit inzake etikettering en GGO vastgesteld in 2009.

GGO analyses van levensmiddelen bemonsterd in de sector distributie

	Aantal monsters	Minder dan 0,1 % GGO	Gehalte GGO tussen 0,1 % en 0,9 %	Meer dan 0,9 % GGO
Rijst (granen) (Bt63, LL Rice 601)	22	100 %	0 %	0 %
Bereidingen op basis van soja	21	100 %	0 %	0 %
Voedingsmiddel op basis van maïs	22	100 %	0 %	0 %
Totaal	65	100 %	0 %	0 %

Bereidingen op basis van soja bestaan uit specifieke ingrediënten, sauzen, soepen, kant-en-klaargerechten, snoep, koekjes, margarines, chocoladeproducten en voedingssupplementen. Levensmiddelen op basis van maïs zijn specifieke levensmiddelen, zetmeel, snoep, groenten (eventueel in blik), brood, bereide salades, soepen, sauzen, chips, voedingspasta, koekjes.

De laatste ontdekking van GGO soja tussen 0,1 % en 0,9 % gebeurde in 2007. Er werd geen GGO rijst gevonden in de distributie, ondanks nieuwe RASFF voor Bt 63 in andere Europese landen.